

Zážitková stezka Vinořským parkem

Text a foto: Jan Moravec

Praha ukrývá řadu tajemství. Mezi místa, která nejsou příliš známá, avšak mají co nabídnout milovníkům přírody i historie, patří Vinořský park. Naučnou stezkou s řadou interaktivních prvků ho v rámci programu NET4GAS Blíž přírodě zpřístupnila pražská organizace Českého svazu ochránců přírody „Natura quon vadis?“.

Skrytá tajemství zámeckého parku

Lužní les, pískovcové skály, několik rybníků. Divočina, z níž na vás na každém druhém kroku vykouknou stopy dřívější činnosti člověka. To vás čeká, vstoupíte-li do stínu Vinořského parku, či též „Obory“, jak místní často říkají.

*Kamenná sedátka,
jedno z tajemství
Vinořského parku*

Park na jižním okraji Vinoře byl založen v první polovině 18. století. Spolu s navazující oborou byl součástí rozsáhlého krajinného konceptu, který v širším okolí majitelé vinořského panství, Černínové, realizovali. Později byly park i přilehlá obora upraveny v přírodně krajinářském stylu, ráz barokní kompozice však zůstal v mnoha rysech zachován. Od poloviny 20. století není území sadovnický udržováno a postupně se mění v divočinu, takže dnes na doby parku poukazují zejména mohutné, kdysi solitérní stromy v severní části a několik kamenných mostků.

Jedním z nejzajímavějších míst parku je severní břeh rybníka „U kamenného stolu“. Nad rybníkem se tu tyčí skalní stěny s vytesanými schůdky a sedátky. Skutečně se tu někdo scházel, či šlo jen o romantický prvek, jakých byly parky 19. století plné? Kdo ví. To ostrůvek uprostřed rybníka je určitě pozůstatkem romantických úprav; na rybníku se prý kdysi dokonce jezdilo na loďkách.

Nedaleko dojdeme ke skále, z níž vyvěrá silný puklinový pramen. Jeskyňka, v níž se pramen nachází, je zřejmě přírodního původu. Ale

usuzuje se, že pramen mohl sloužit jako zdroj vody pro obyvatele hradiště, které bylo v 11. a 12. století nahoře nad pramenem, či pozdější vsi, která stála tamtéž ve 14.–16. století.

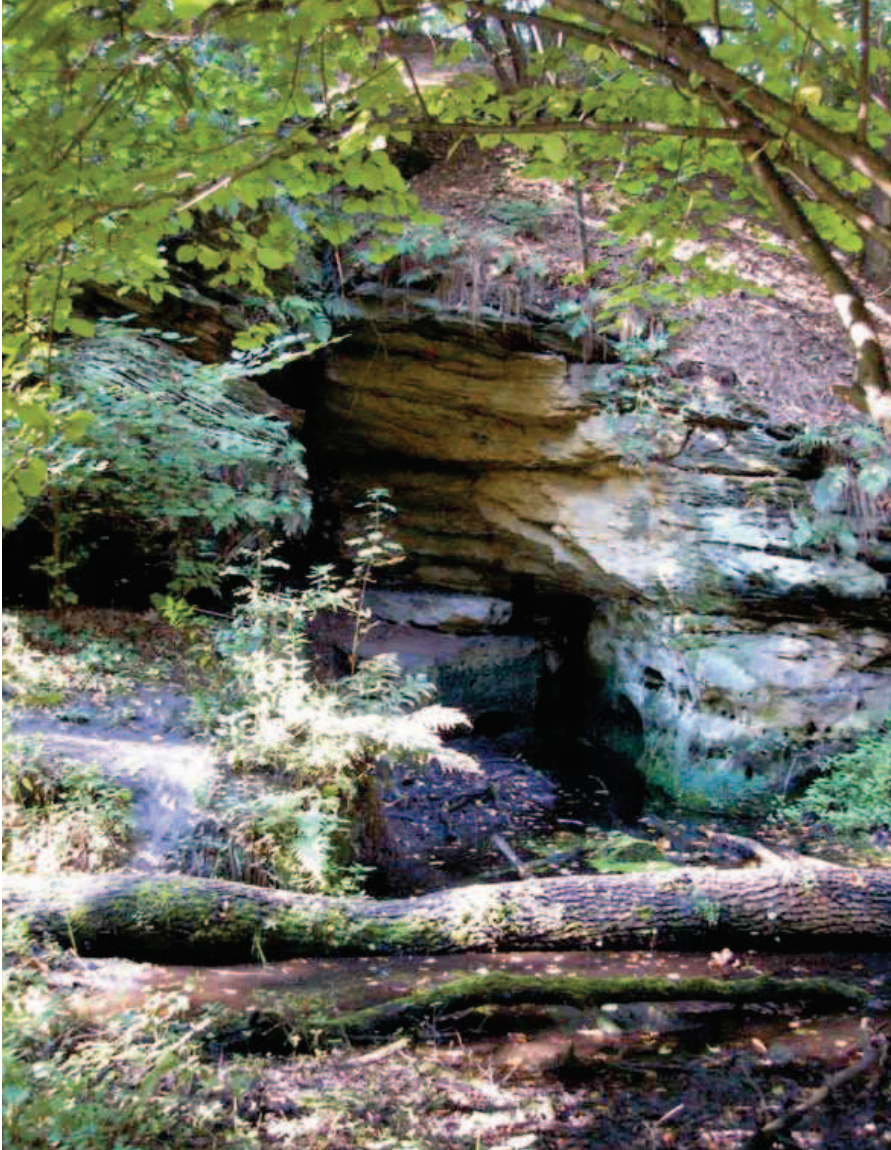
Nebudeme-li se bát opustit značenou stezku a pustíme-li se hlouběji do údolí, najdeme i několik uměle vytvořených podzemních prostor. Místní pověsti mluví o chodbách, propojujících Vnoř tu s nedalekým hradem Jenštejn či Ctěnickou tvrzí, tu s kostelem na Proseku, či dokonce se Starou Boleslaví. Navzdory tomu zde zatím žádné rozsáhlejší podzemí odhaleno nebylo. Ovšem relativně nedaleko, v Hloubětíně a na Proseku, jsou dochované poměrně rozsáhlé labyrinty vzniklé podzemní těžbou písku. Je tedy možné, že i zde něco podobného kdysi existovalo a že pověsti mohou mít alespoň trochu reálný základ, který samozřejmě, jak to tak bývá, zveličily.

Z hlediska živé přírody dnes tvoří Vnořský park pestrá mozaika lesních a mokřadních společenstev, bohužel částečně ruderalizovaných. Většinu území tvoří porosty dubů, javorů, jasanů, olší a lip charakteru lužního či suťového lesa, za pozornost stojí i dvě vlhké, dnes opět po létech kosené louky v odlehlejších částech obory. Za zajímavějšími květinami je třeba se vypravit časně zjara, kdy zde rozkvétají hájové druhy jako plicník tmavý, křivatec žlutý, křivatec nejmenší či ptačinec velkokvětý. Významné je však území zejména zoologicky. Žije zde řada druhů dutinových ptáků (strakapoudi, datel černý, krutihlav, několik druhů sýkor...), čtyři druhy netopýrů či plch velký, objeveny zde byly zajímavé druhy hmyzu a měkkýšů. A samozřejmě vzhledem k velkému množství tlejícího dřeva zde najdeme

- ▲ Porosty ve Vnořském parku mají dnes téměř pralesovitý ráz
- ▼ Informační panely naučné stezky jsou doplněny pultíky se zvědavými otázkami; správnou odpověď si můžete ověřit po odklopení

- ▲ *Jeskyňka s pramenem pod Hradištěm*
- ▶ *K zajímavé aktivitě je využito i dřevěné zábradlí: „Na měřítku na zábradlí si odměř délku svého rozpažení, dlaně či roztažených prstů. Pomocí této míry pak změř obvod kmene.“ nabádá tabulka*
- ▼ *Prstový labyrint evokuje pověsti o podzemních chodbách pod Vinoří*

i různé pozoruhodné druhy hub. Proto zde byla roku 1982 na ploše 34 ha vyhlášena přírodní rezervace.

Apropo, stále se mluví o zámeckém parku, tak kde je ten zámek? Najdete ho na severním okraji, ale pro veřejnost je bohužel tahle zajímavá barokní stavbička včetně svého bezprostředního okolí nepřístupná, neb v areálu sídlí policie.

Z Vinoře až do Satalic

Tři a půl kilometru dlouhá stezka vede souběžně s nedávno vyznačenou žlutou turistickou značkou. Jako východiště je nejlépe zvolit zastávku pražské městské dopravy „Vinořský hřbitov“. Po značce sejdeme ke kaskádě rybníků na Vinořském potoce, kde najdeme první zastávku, společnou pro tuto stezku i pro stezku vydávající se podél potoka na druhou stranu – do Jenštejna. „Naše“ stezka nás vede po okraji Vinoře, historické vsi s kostelem sv. Kříže a dalšími zajímavými památkami, které však zůstávají mimo trasu. Již tady ve vsi nás provázejí i pískovcové skály. Na náhorní plošině vlevo za zahradami leží další z místních významných archeologických lokalit, zvaná V Obůrkách; osídlená byla po celou dobu pravěku, v době bronzové i opevněná. U zastávky č. 3 vstupujeme do vlastního parku. Stezka nás provede kolem skalních sedátek i pramene. Ale to rozhodně není konec. Krásnou jírovcovou alejí je park spojen s nedalekou přírodní památkou Bažantnice v Satalicích, listnatým hájem s mohutnými starými duby a bohatým zmlazením. Chráněná je již od roku 1951, také především jako refugium lesní fauny. Za připomenutí stojí, že ještě nedávno hrozilo tomuto

unikátnímu krajinnému komplexu přetnutí dálničním obchvatem kolem Prahy. Rychlostní komunikace měla procházet právě mezi Satalickou bažantnicí a Vnořským parkem. Dnes je snad již toto riziko zažehnáno, v současné územněplánovací dokumentaci je silnice již zakreslena jinudy. Stezka končí v Satalicích, u barokní kapličky sv. Anny obklopené pěti dvěstěletými památnými lípami.

Devět zastávek naučné stezky Vnořský park – Satalická bažantnice přináší nejen řadu zajímavých informací o místní přírodě a historii, ale i nejrůznější úkoly a náměty, které ocení hlavně dětská návštěvníci, leckdy však zaujmou i dospělého. Povídaní o podzemí je doplněno prstovým labyrintem, zastávka v jírovcové aleji vybízí k výrobě figurek z kaštanů, jiné zastavení nabádá ke změření obvodu staré lípy vlastními pažemi za pomoci metru, vyřezaného do dřevěného zábradlí, nabízí dřevěné

NET4GAS BLÍŽ PŘÍRODĚ: VÍCE NEŽ 50 CENNÝCH PŘÍRODNÍCH LOKALIT

Společnost NET4GAS a Český svaz ochránců přírody (ČSOP) v rámci programu Blíž přírodě společně zpřístupnily veřejnosti více než padesát cenných přírodních lokalit.

NET4GAS je spolehlivým a bezpečným provozovatelem přepravní plynárenské soustavy v České republice a rozvíjí společensky odpovědnou politiku ochrany přírody a životního prostředí s ohledem na budoucí generace. A to i nad rámec zákonných povinností. Od roku 2007 rozvíjí strategii firemní filantropie realizovanou v rámci programu NET4GAS Blíž přírodě, díky kterému dlouhodobě a systematicky podporuje projekty právě v oblasti ochrany přírody a životního prostředí. Program je v České republice svou dlouhodobostí a systematickostí ojedinělým. Společnost NET4GAS je generálním partnerem ČSOP, se kterým se podílí na zpřístupnění přírodně cenných lokalit veřejnosti. Podporuje i další projekty, pro které je motto „Blíž přírodě“ významnou součástí trvale udržitelného rozvoje. Podrobné informace o projektech, otevřených lokalitách, příslušné fauně a flóře či místech vhodných na výlet najdete na internetových stránkách www.blizprirode.cz.

„kukátko“ do krajiny či možnost porovnat si délku skoku s různými druhy zvířat (pokud by byly stejně velké, jako člověk). ■